

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา : กฎหมายลิขสิทธิ์

เนติบัณฑิตยสภา

19 สิงหาคม 2569

ดร.ธรรมนุญ พิทยาภรณ์
อธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญา
และการค้าระหว่างประเทศกลาง

กฎหมายเกี่ยวกับการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์
ที่อ้างว่าละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ
และการระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว

- ม. 32/3 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
ยกเลิก แต่ ม.16 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์
(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ให้ใช้บังคับในบางกรณี

- ม.20(3) ของ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560
- ม.43/1 – 43/8 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 (แก้ไข พ.ศ. 2565)

3

ม.32/3 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ยกเลิก แต่ให้ใช้บังคับในบางกรณี)

- เจ้าของลิขสิทธิ์ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งระงับการละเมิดลิขสิทธิ์ (ม.32/3 ยกเลิกโดย ม.7 ของพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565)
- ม.16 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 “บรรดา คดีหรือการดำเนินการใด ๆ ที่ได้ดำเนินการตามมาตรา 32/3 ไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังไม่ถึงที่สุด ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

4

ม. 20 (3) ของ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560

“ในกรณีที่มีการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ดังต่อไปนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีอาจยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้มีการสั่งระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์ได้

(3) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา หรือกฎหมายอื่นซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้นหรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ร้องขอ

...”

5

กระบวนการ Notice and Takedown

- กระบวนการแจ้งให้ผู้ให้บริการนำข้อมูลที่อ้างว่าละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ หรือระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว
- ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ (ม.43/1 - 43/8)

6

ผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการ หมายความว่า “ผู้ให้บริการเป็นสื่อกลางส่งผ่านข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่นผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ และให้หมายความรวมถึงผู้ให้บริการเก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นการชั่วคราว ผู้ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ และผู้ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของข้อมูลคอมพิวเตอร์ด้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเองหรือบุคคลอื่น หรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น” (ม.4)

7

ผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการ มีความหมายรวมถึง

- (1) ผู้ให้บริการที่เป็นสื่อกลางส่งผ่านข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่นผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ (Mere Conduit) : ทางผ่านของข้อมูล
- (2) ผู้ให้บริการเก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นการชั่วคราว (Caching) : การเก็บข้อมูลที่ใช้บ่อย ๆ ไว้ชั่วคราวเพื่อสามารถใช้งานได้รวดเร็วขึ้น

8

ผู้ให้บริการ

- (3) ผู้ให้บริการที่รับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Hosting) :
การให้บริการจัดเก็บข้อมูล
- (4) ผู้ให้บริการที่ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของ
ข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Search Engine) : Google,
Yahoo

9

กระบวนการ Notice and Takedown

- กระบวนการแจ้ง (Notice) และการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อ้างว่าได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ (Takedown) (หรือระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว)

10

ขั้นตอนของกระบวนการ Notice and Takedown

1. เจ้าของลิขสิทธิ์มีหลักฐานอันควรเชื่อว่าการละเมิดลิขสิทธิ์บนระบบหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ ตาม ม.43/4 หรือ ม.43/5
2. เจ้าของลิขสิทธิ์แจ้ง (Notice) ผู้ให้บริการ โดยดำเนินการตาม ม.43/6 : ทำเป็นหนังสือ/ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ + มีรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนด

11

ขั้นตอนของกระบวนการ Notice and Takedown

3. ให้ผู้ให้บริการดำเนินการดังนี้ :
 - ก. นำข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อ้างว่าทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ (Takedown) หรือ
 - ข. ระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว (Blocking)

12

ขั้นตอนของกระบวนการ Notice and Takedown

4. ให้ผู้ให้บริการแจ้งผู้ให้บริการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิดลิขสิทธิ์
5. ผู้ให้บริการดังกล่าวมีสิทธิโต้แย้งไปยังผู้ให้บริการ
(ทำเป็นหนังสือ/ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ + ดำเนินการตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด)

13

ขั้นตอนของกระบวนการ Notice and Takedown

6. ให้ผู้ให้บริการส่งสำเนาคำโต้แย้งไปยังเจ้าของลิขสิทธิ์
และแจ้งว่าจะนำข้อมูลดังกล่าวกลับเข้าสู่ระบบ หรือยุติการระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว เมื่อพ้น 30 วัน นับแต่วันที่ผู้ให้บริการได้รับคำโต้แย้ง
7. เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามข้อ 6 ให้ผู้ให้บริการนำข้อมูลดังกล่าวกลับเข้าสู่ระบบ หรือยุติการระงับการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว ภายใน 15 วัน เว้นแต่ผู้ให้บริการได้รับแจ้งพร้อมหลักฐานว่าเจ้าของลิขสิทธิ์ฟ้องดำเนินคดีกับผู้ให้บริการ

14

ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ

- ผู้ให้บริการที่ได้รับยกเว้นความรับผิดต้อง :
 - ก. ได้ประกาศมาตรการยกเลิกการให้บริการแก่
ผู้ใช้บริการที่ละเมิดลิขสิทธิ์ซ้ำและปฏิบัติตาม
มาตรการนั้น
 - ข. ดำเนินการตาม ม.43/2 – 43/5
(ม.43/1)

15

ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ

- กรณีของผู้ให้บริการที่เป็นสื่อกลางส่งผ่านข้อมูล
คอมพิวเตอร์หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดย
ประการอื่นผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ต้องปฏิบัติ
ตามเงื่อนไขใน ม.43/2
- กรณีของผู้ให้บริการเก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็น
การชั่วคราว ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขใน ม.43/3

16

ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ

- กรณีของผู้ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขใน ม.43/4
- กรณีของผู้ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของข้อมูลคอมพิวเตอร์ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขใน ม.43/5

17

ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ

- กรณีที่ผู้ให้บริการนำข้อมูลที่อ้างว่าทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ หรือระงับการเข้าถึงข้อมูลนั้น ผู้ให้บริการที่ดำเนินการตามกระบวนการที่กฎหมายกำหนดโดยสุจริตไม่ต้องรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว (ม.43/6 วรรคท้าย)

18

ความรับผิดในกรณีการแจ้งที่เป็นเท็จ

- กรณีที่มีการแจ้งเป็นเหตุให้มีการนำข้อมูลออกจากระบบ หรือระงับการเข้าถึงข้อมูลนั้น โดยรู้หรือมีเหตุควรรู้ว่า ข้อมูลดังกล่าวเป็นเท็จ ผู้แจ้งต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น

(ม.43/8)

19

ความรับผิดในกรณีการโต้แย้งที่เป็นเท็จ

- กรณีที่มีการโต้แย้งเป็นเหตุให้มีการนำข้อมูลกลับเข้าสู่ระบบ หรือยุติการระงับการเข้าถึงข้อมูลนั้น โดยรู้หรือมีเหตุควรรู้ว่า ข้อมูลดังกล่าวเป็นเท็จ ผู้โต้แย้งต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น

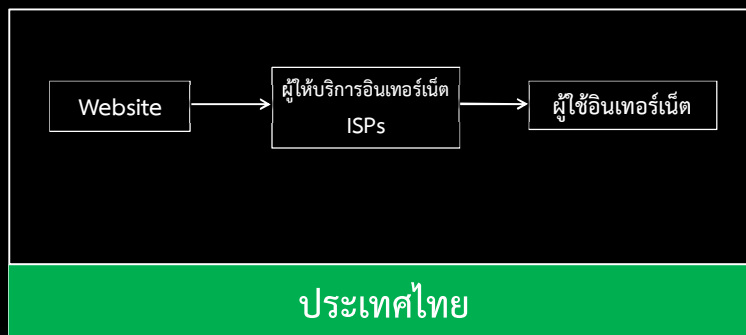
(ม.43/8)

20

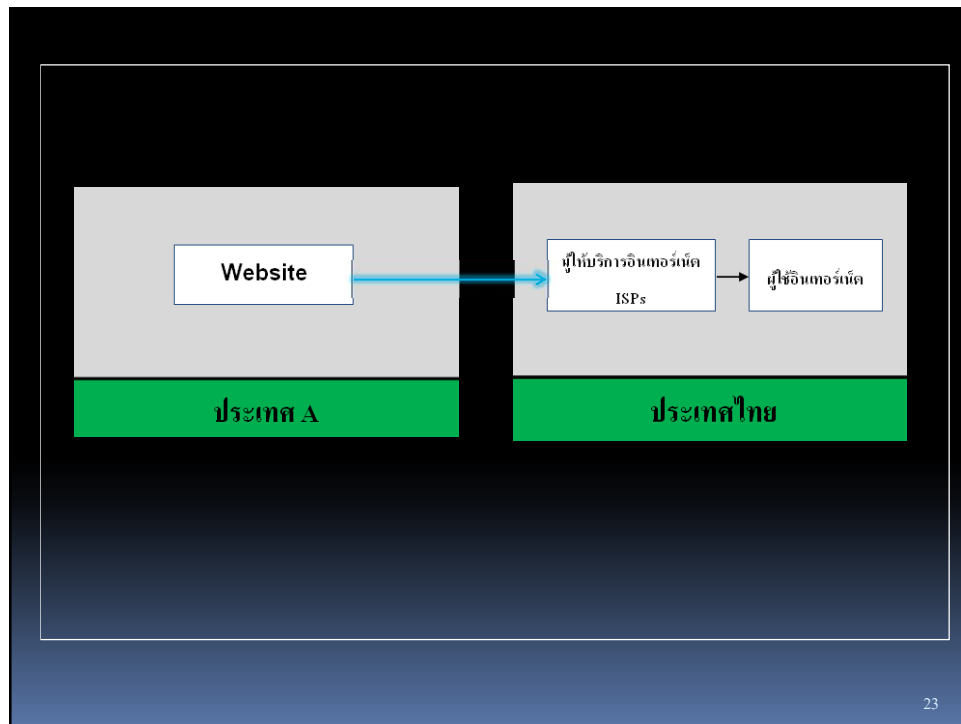
ข้อสังเกต

- ผู้ให้บริการ หมายความว่ารวมถึง ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Providers/ISPs หรือ Online Service Providers/OSPs) เช่น AIS, TRUE, NT(CAT+TOT) เป็นต้น

21

22

- การนำข้อมูลออกจากระบบ (Takedown) ≠ การระงับการเข้าถึงข้อมูล (Blocking)
 - การระงับการเข้าถึงข้อมูลใน Website บางส่วน ≠ การระงับการเข้าถึงข้อมูลทั้ง Website
 - URL (Uniform Resource Locator)/ ที่อยู่ของข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ต :
- <https://ipitc.coj.go.th/th/content/category/detail/id/37/iid/212485>
- <https://ph01.tci-thaijo.org/index.php/IJSIT/article/download/164412/121732/>
- 24

- การที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISPs) ทุกแห่งในประเทศไทยระงับการเข้าถึงข้อมูล (Blocking) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ใช้บริการของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในต่างประเทศยังคงเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้

25

- การนำข้อมูลที่ละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบ (Takedown) > การระงับการเข้าถึงข้อมูล (Blocking)

26

- Blocking ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด
- Blocking ช่วยลดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเจ้าของลิขสิทธิ์

27

มาตรการคุ้มครองลิขสิทธิ์เพิ่มเติม

- ข้อมูลการบริหารสิทธิ
(Right Management Information/RMI)
- มาตรการทางเทคโนโลยี
(Technological Protection Measures/TPMs)

28

ข้อมูลการบริหารสิทธิ (RMI)

“ข้อมูลการบริหารสิทธิ” หมายความว่า ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงผู้สร้างสรรค์ งานสร้างสรรค์ นักแสดง การแสดง เจ้าของลิขสิทธิ์ หรือระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ ตลอดจนตัวเลขหรือรหัสแทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูล เช่นว่านี้ติดอยู่หรือปรากฏเกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์ หรือสิ่งบันทึกการแสดง

(ม.4 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เพิ่มเติม พ.ศ. 2558)

29

ข้อมูลการบริหารสิทธิ (RMI)

- แสดงถึงความเป็นเจ้าของงาน รวมถึงเงื่อนไขในการที่ผู้อื่นจะใช้งานดังกล่าว
- นำข้อมูลดังกล่าวไปยึดโยงกับตัวงาน
- ตัวอย่าง : ลายน้ำ (Watermark), ลายเซ็น, การใช้หมายเลข เช่น ISBN (International Standard Book Number) หรือ ISAN (International Standard Audiovisual Number) หรือ หมายเลขอื่นๆ เป็นต้น

30

มาตรการทางเทคโนโลยี (TPMs)

“มาตรการทางเทคโนโลยี” หมายความว่า เทคโนโลยีที่ใช้คุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือสิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเทคโนโลยีที่ใช้ควบคุมการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(ม.4 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แก้ไข พ.ศ. 2565)

31

มาตรการทางเทคโนโลยี (TPMs)

- เทคโนโลยีที่ใช้คุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรการทางเทคโนโลยีอาจเป็นมาตรการในการควบคุมการเข้าถึงงานที่มีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ตัวอย่าง : การเข้ารหัส (encryption), การใช้ Password เป็นต้น

32

การละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

ม. 53/1 “การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยรู้อยู่แล้วว่าการกระทำนั้นอาจจูงใจให้เกิด ก่อให้เกิด ให้ความสะดวก หรือปกปิดการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ”

33

ม. 53/2 “ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่างานหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์นั้นได้มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิด้วย ถ้าได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานนั้น ดังต่อไปนี้

- (1) นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย
- (2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน”

34

ข้อยกเว้นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

ม. 53/3 “การกระทำใดๆ ดังต่อไปนี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

(1) การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือวัตถุประสงค์อื่นในทำนองเดียวกัน

35

(2) การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิโดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

(3) การเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานหรือสำเนา งานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

36

ลักษณะของข้อมูลการบริหารสิทธิตาม (2) และงานหรือสำนักงานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิตาม (3) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

37

การละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

ม. 53/4 “การกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีที่ใช้ควบคุมการเข้าถึงไม่เกิดผลให้ถือว่าเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี”

38

การละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

ม. 53/6 “ผู้ใดให้บริการ ผลิต ขาย หรือแจกจ่าย ซึ่งบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ โดยรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่า บริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล หรือโดยส่งเสริมการขายว่าบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์นั้นสามารถทำให้ มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผลิตภัณฑ์ หมายความว่ารวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย”

39

ข้อยกเว้นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

- ม.53/5, ม.53/7 และ ม.53/8

40

คำถาม

บริษัทนิว จำกัด ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย ประดิษฐ์รถยนต์แบบ A ที่สามารถขับเคลื่อนอัตโนมัติโดยไม่ต้องมีคนขับและมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในประเทศไทย การประดิษฐ์รถยนต์แบบ A ดังกล่าวใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าซึ่งไม่เคยมีปรากฏมาก่อน นอกจากนั้นบริษัทนิว จำกัดยังออกแบบรถยนต์แบบ B ให้มีรูปลักษณ์ที่สวยงามทันสมัยในลักษณะที่แตกต่างจากรถยนต์โดยทั่วไป บริษัทนิว จำกัด ซึ่งมีโรงงานในประเทศไทย ผลิตรถยนต์แบบ A จำนวน 1,000 คัน และสามารถขายรถยนต์ดังกล่าวหมดภายในเวลาเพียงหนึ่งเดือน

41

หลังจากนั้น บริษัทนิว จำกัด ผลิตรถยนต์ดังกล่าวออกขายอย่างต่อเนื่อง ต่อมาบริษัทนิว จำกัด นำภาพถ่ายรถยนต์ต้นแบบ ข้อมูลขนาดของตัวถัง ลวดลาย และการตกแต่งภายนอกของรถยนต์แบบ B ไปลงพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารรถยนต์ของบริษัทนิว จำกัด ซึ่งพิมพ์จำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไปทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ หลังจากนั้นสองปี บริษัทนิว จำกัด ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์รถยนต์แบบ A และสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์รถยนต์แบบ B และขอจดทะเบียนคำว่า “Fast” ซึ่งแปลว่า “เร็ว” เป็นเครื่องหมายการค้าเพื่อที่จะนำไปใช้กับสินค้ารถยนต์ทั้งสองแบบ

42

ให้วินิจฉัยว่า

- (ก) การประดิษฐ์รถยนต์แบบ A ดังกล่าวเป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่
ที่ขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร
พ.ศ. 2522 ได้หรือไม่
- (ข) การออกแบบรถยนต์แบบ B ดังกล่าวเป็นการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์
ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ได้หรือไม่
- (ค) เครื่องหมายการค้าดังกล่าวเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะ
บ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติเครื่องหมาย
การค้า พ.ศ. 2534 ได้หรือไม่

43

คำตอบ

(ก) กรณีการประดิษฐ์รถยนต์แบบ A บริษัทนิว จำกัด ขายรถยนต์
แบบ A ในประเทศไทยจำนวน 1,000 คัน และยังคงขายต่อเนื่องอยู่ก่อน
วันที่บริษัทนิว จำกัด ยื่นคำขอรับสิทธิบัตร จึงเป็นการประดิษฐ์ที่มีหรือ
ใช้แพร่หลายอยู่แล้วในราชอาณาจักรก่อนวันขอรับสิทธิบัตร
การประดิษฐ์รถยนต์แบบ A ดังกล่าวเป็นงานที่ปรากฏอยู่แล้วก่อนวัน
ขอรับสิทธิบัตร จึงมิได้เป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ที่จะขอรับสิทธิบัตรได้
ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 6 วรรคสอง (1) และ
มาตรา 5 (1)

44

(ข) สำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์รถยนต์แบบ B บริษัทนิว จำกัด นำภาพถ่ายรถยนต์ต้นแบบ ข้อมูลขนาดตัวถัง ลวดลาย และการตกแต่งภายนอกของรถยนต์แบบ B ดังกล่าวไปลงพิมพ์ในนิตยสารรถยนต์ของบริษัทนิว จำกัด ซึ่งพิมพ์จำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไปในประเทศไทย และต่างประเทศก่อนวันที่บริษัทนิว จำกัด ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์รถยนต์แบบ B เป็นการเปิดเผยภาพสาระสำคัญหรือรายละเอียดในเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ได้เผยแพร่อยู่แล้วไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักรก่อนวันขอรับสิทธิบัตร ไม่ถือว่าเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 57 (2) และมาตรา 56 จึงไม่ใช่ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่จะขอรับสิทธิบัตรได้

45

(ค) เครื่องหมายการค้า “Fast” ดังกล่าวเป็นคำที่มีความหมายว่า “เร็ว” เมื่อนำไปใช้กับสินค้ารถยนต์ย่อมสื่อความหมายถึงคุณสมบัติของสินค้ารถยนต์นั้นว่า สินค้ารถยนต์ดังกล่าวสามารถแล่นได้เร็ว ดังนั้น คำดังกล่าวจึงถึงถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้านั้นโดยตรง และเป็นเครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 7 วรรคสอง (2) และมาตรา 6 (1)

46

คำถาม

นายเอเปิดร้านขายขนมไข่มุกโดยใช้สูตรที่คิดค้นด้วยตัวเอง ร้านของนายเอได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ต่อมานายเอยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสองคำขอ คำขอแรกเป็นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยใช้คำว่า “ขนมไข่มุก” โดยมีได้ใช้ตัวอักษรประดิษฐ์ และคำขอที่สองเป็นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยใช้ภาพถ่ายของนายเอ ทั้งนี้โดยระบุในคำขอทั้งสองว่าเพื่อใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวกับสินค้าจำพวกที่ 30 ได้แก่ ชา กาแฟ โกโก้ ฯลฯ

47

นายบีซึ่งเป็นนักแสดงสัญชาติไทยไปดื่มขนมไข่มุกกับเพื่อนที่ร้าน ของนายเอ นายบีใช้กล้องถ่ายรูปในโทรศัพท์เคลื่อนที่ถ่ายภาพของตนเองในขณะที่ถือแก้วขนมไข่มุกของร้านนายเอ หลังจากนั้นนายบีนำภาพถ่ายดังกล่าว ลงเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งคนทั่วไปสามารถเข้าไปดูได้ นายเอเห็นว่าภาพถ่ายของนายบีที่ลงเผยแพร่ดังกล่าว อาจนำไปใช้ในการโฆษณาสินค้าของร้านนายเอได้ จึงบันทึกภาพถ่ายดังกล่าวไว้ และนำภาพถ่ายที่บันทึกไว้ไปลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ของร้านนายเอเพื่อโฆษณาสินค้าของร้านนายเอโดยไม่แจ้งให้นายบีทราบ

48

ให้วินิจฉัยว่า

- (ก) เครื่องหมายการค้าคำว่า “ซานมໄໝຸກ” เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้หรือไม่
- (ข) เครื่องหมายการค้าที่ใช้ภาพถ่ายของนายเอเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้หรือไม่
- (ค) การที่นายเอบันทึกภาพถ่ายของนายบีและนำไปลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ของร้านนายเอเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของนายบีหรือไม่

49

คำตอบ

(ก) การนำเครื่องหมายการค้าที่ใช้คำว่า “ซานมໄໝຸກ” โดยมีได้ใช้ตัวอักษรประดิษฐ์ ไปใช้กับสินค้าจำพวกที่ 30 ได้แก่ ชา กาแฟ โกโก้ ฯลฯ ซึ่งรวมถึง ซานมໄໝຸກด้วย เป็นการนำคำสามัญที่สื่อความหมายถึงประเภทของสินค้าโดยตรงไปใช้เป็นเครื่องหมายการค้า จึงมิได้เป็นเครื่องหมายการค้าอันมีลักษณะที่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นแตกต่างไปจากสินค้าอื่น กรณีดังกล่าวเป็นเครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 6 (1) ประกอบมาตรา 7 วรรคหนึ่ง

50

(ข) การนำภาพถ่ายของนายเอไปขอตะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้า เป็นกรณีการนำภาพของผู้จดทะเบียนไปใช้เป็นเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายการค้าดังกล่าวจึงเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเองอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 6 (1) ประกอบมาตรา 7 วรรคสอง (7)

51

(ค) ภาพถ่ายของนายบีเป็นภาพที่เกิดจากการใช้เครื่องมือบันทึกภาพอันเป็นการสร้างสรรค์ภาพด้วยตนเอง ภาพถ่ายดังกล่าวจึงเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทศิลปกรรมที่มีลักษณะเป็นงานภาพถ่ายการที่นายเอบันทึกภาพถ่ายดังกล่าวและนำไปลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ของร้านนายเอเพื่อโฆษณาขายสินค้าของร้านนายเอ เป็นการทำซ้ำซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต และเป็นกรณีที่นายเอรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น และนำงานดังกล่าวออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนเพื่อหากำไร จึงถือว่านายเอกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ของนายบีเพื่อการค้าตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 27 (1) และมาตรา 31 (2)

52